

Jeffrey D. Sachs, Columbia Üniversitesi'nde Ekonomi Profesörü ve Yeryüzü Enstitüsü Direktörü'dür. Ayrıca Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin Binyıl Kalkınma Hedefleri konusunda Özel Danışmanıdır.

Prof. JEFFREY D. SACHS

Sürdürülebilir **insanlık**

BM Küresel Sürdürülebilirlik Paneli, dünya liderlerini, Binyıl Kalkınma Hedeflerini tutturmak için konulan 2015 tarihinden sonra küresel politika ve eylemlerin şekillendirilmesine yardımcı olacak bir dizi yeni Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi benimsemeye davet etti. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, aşırı yoksulluğu sona erdirmek, ekonomik kalkınmanın faydalarını toplumun tümüyle paylaşmak ve yeryüzünü koruma üzerinde yoğunlaşacak.

Sürdürülebilir kalkınma, ekonomik büyümenin dünyanın hayati önemdeki kaynaklarını koruyarak ve geniş çapta paylaşarak sağlanması anlamına gelir. Ancak hâlihazırda, ekonomik ilerlemede bir milyardan fazla insan geride bırakılmışken ve çevre insanların eylemleri yüzünden büyük zarar görürken, küresel ekonomi sürdürülebilir değil. Sürdürülebilir kalkınma, ortak sosyal değerlerin yön verdiği yeni teknolojilerin kullanımını gerektirir.

Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Ban Ki-moon, haklı olarak, sürdürülebilir kalkınmanın küresel gündemin en başında olduğunu ilan etti. Devasa ve artan bir nüfus ile hızlı ekonomik büyümenin var olduğu ve artık dünya iklimi, biyoçeşitliliği ve içme suyu kaynaklarını felaket boyutunda etkilerle tehdit ettiği tehlikeli bir döneme girdik. Bilim insanları bu yeni dönemi, insanların dünyanın fiziksel ve biyolojik değişikliklerinin ana nedeni haline geldiği Antroposen (İnsan Çağı) olarak adlandırıyorlar.



SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMANIN ÜÇ ÖZÜ

BM Küresel Sürdürülebilirlik Paneli (KSP), sürdürülebilir kalkınmanın çerçevesini belirten yeni bir rapor yayımladı. KSP, haklı olarak sürdürülebilir kalkınma sacayağının üç ayağı olduğunu vurguluyor: Bir, aşırı yoksulluğu sonlandırmak. İki, refahın kadınlar, gençler ve azınlıklar dâhil herkes tarafından paylaşılmasını sağlamak. Üç, doğal çevreyi korumak. Bunlara sürdürülebilir kalkınmanın ekonomik, sosyal ve çevresel ayakları veya daha basit olarak sürdürülebilir kalkınmanın "üç özü" denebilir.

KSP, dünya liderlerini, Binyıl Kalkınma Hedeflerini (BKH) tutturmak için konulan 2015 tarihinden sonra küresel politika ve eylemlerin şekillendirilmesine yardımcı olacak bir dizi yeni Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi (SKH) benimsemeye davet etti. BKH aşırı yoksulluğu azaltma üzerinde odaklanırken, SKH, sürdürülebilir kalkınmanın sacayağı üzerinde yoğunlaşacak: Aşırı yoksulluğu sona erdirmek, ekonomik kalkınmanın faydalarını toplumun tümüyle paylaşmak ve yeryüzünü korumak.

BU SENARYOYA DİKKAT

Elbette, SKH belirlemek ile onları tutturmak ayrı şeyler. Tek bir kilit soruna bakarak da sorun görülebilir: İklim değişikliği. Bugün gezegende yedi milyar insan yaşıyor ve ortala-



ma olarak her bir insan her yıl atmosfere dört tondan biraz daha fazla karbon dioksit (CO_2) salımından sorumlu. Bu CO_2 elektrik üretmek, otomobillerimizi sürmek veya evlerimizi ısıtmak için kömür, petrol ve gaz yaktığımız zaman açığa çıkıyor. Toplamda insanlar atmosfere yılda 30 milyar ton, yani iklimi birkaç on yıl içinde keskin bir şekilde değiştirmeye yetecek kadar CO_2 yayarlar.

2050 yılı itibarıyla muhtemelen dokuz milyardan fazla insan olacak. Bu insanlar şimdikilerden daha zengin olursa ve dolayısıyla kişi başına daha fazla enerji kullanırsa, dünya çapındaki toplam emisyon ikiye, hatta üçe katlanabilir. Karşı karşıya olduğumuz büyük ikilem budur: Daha az CO_2 yaymamız gerekiyor ama küresel çapta daha fazlasını yaymaya doğru yol alıyoruz.

Bu senaryoya dikkat etmeliyiz çünkü küresel emisyonun artmasına giden yolda devam etmenin kuraklık, sıcaklık dalgaları, kasırgalar ve daha fazlası ile karşılaşacak milyarlarca insanın yıkımına ve zarar görmesine yol açacağı neredeyse kesin. Bu sefaletin başlangıcını son yıllarda pek çok kıtlık, sel ve iklim ile ilgili başka felaketlerle zaten yaşadık.

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ KURTARICIMIZ OLABİLİR

Peki, dünyadaki insanlar, özellikle de yoksul insanlar, daha fazla elektrikten ve modern ulaşıma daha fazla erişimden, gezegeni yok edecek değil, kurtaracak şekilde nasıl yararlanabilir? İşin gerçeği, kullandığımız teknolojileri çarpıcı biçimde iyileştirmezsek yararlanamayız.

Fosil yakıtlardan düşük karbonlu enerji kaynaklarına geçerken, enerjiyi çok daha akıllıca kullanmamız gerekiyor. Bu gibi belirleyici iyileştirmeler, kesinlikle mümkün ve ekonomik açıdan da gerçekçi.

Örneğin, bir otomobilin enerji verimsizliğini düşünün. Her biri belki de 75 kilogram ağırlığında olan yalnızca bir veya birkaç kişiyi taşımak için bin ile 2 bin kilogramlık bir makineyle geziyoruz. Ve bunu benzin yakarak, açığa çıkarılan enerjinin yalnızca küçük bir kısmını kullanan içten yanmalı bir motoru kullanarak yapıyoruz. Enerjinin büyük kısmı atık ısı olarak kayboluyor.

Yani verimli elektrik motorları kullanıp güneş enerjisi gibi düşük karbonlu enerjilerle şarj edilen küçük, hafif, akü ile çalışan araçlara binerek CO_2 emisyonunda muazzam azalmalar sağlayabiliriz. Daha da iyisi, elektrikli araçlara geçerek onları, veri işleme ve konumlandırma sistemleri aracılığıyla kendi kendilerini sürmeye bile yetecek kadar akıllı araç haline getirecek en son bilişim teknolojisini kullanabiliriz.

AKIBETİMİZİ ANLAYARAK İLERLEMELİYİZ

Bilişim ve iletişim teknolojilerinin faydaları, insan faaliyetinin her alanında bulunabilir: GPS ve gübrelerin mikro dozlarla verilmesi sayesinde daha iyi tarım; hassas üretim; enerji kullanımında tasarruf yapmayı bilen binalar ve elbette internetin dönüştürücü, mesafe tanımayan gücü. Mobil geniş bant, kırsal Afrika ve Hindistan'ın en ücra köylerini bile birbirine bağlıyor ve böylelikle seyahat ihtiyacını önemli ölçüde azaltıyor.

Bankacılık artık telefonla yapılıyor, giderek artan sayıda tıbbi teşhis de öyle. Elektronik kitaplar, kitapçılara yolculuk yapmaya ve fiziksel kitapların kâğıt ve hamuruna ihtiyaç olmaksızın, doğrudan el cihazlarına indiriliyor. Eğitim de giderek artan şekilde çevrim içi yapılıyor ve yakında dünyanın herhangi bir yerinden yeni bir öğrenciyi kaydetmenin neredeyse sıfır "marjinal" maliyeti olacak şekilde birinci sınıf bir eğitim almasına olanak verecek.

Ancak bulunduğumuz noktadan sürdürülebilir kalkınmaya ulaşmak yalnızca bir teknoloji meselesi değil. Aynı zamanda araştırma ve geliştirme için piyasa teşvikleri, resmi düzenlemeler ve kamuoyu desteği gibi meseleler de olacak. Fakat değerlerin değişmesi, politikalardan ve yönetişimden daha da temel hizmet görecek. Ortak akıbetimizi anlamalı ve sürdürülebilir kalkınmayı, bugün ve gelecekte tüm insanların iyiliği için ortak bir kararlılık olarak benimsemeliyiz.

Telif Hakkı: Project Syndicate, 2010.
www.project-syndicate.org

Dünyadaki insanlar, özellikle de yoksul insanlar, daha fazla elektrikten ve modern ulaşıma daha fazla erişimden, gezegeni yok edecek değil, kurtaracak şekilde nasıl yararlanabilir? İşin gerçeği, kullandığımız teknolojileri çarpıcı biçimde iyileştirmezsek yararlanamayız.